

Unirea

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

BIBLIOTECA
BIBLIOTECA

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Astra pe povârniș.

Considerații generale — Rostul ei din trecut și de astăzi — Povârnișul politic și confesional pe care a lunecat.

de prof. Augustin Popa
secretarul desp. Blaj al Asociațiunii.

Asociațiunea și-a ținut, anul acesta, adunarea generală la sărbătoarea ss. Arhangheli, în Arad. Cași în trecut, adunarea a fost o încoronare sărbătorească a străduințelor culturale ardelenesti de un an și, în aceeași vreme, un prilej firesc pentru a cântări felul cum cea mai veche și mai puternică instituție de cultură dela noi a știut să întrebunțeze și să îndrumeze energiile intelectuale ale Ardealului, pentru cari, în virtutea tradiției semicentenare, ea a rămas și azi „centrul fix și firesc de gravitație”. Se impune o astfel de apreciere în chip deosebit acum, când ea, de un an de zile, are în frunte, în persoana dlui V. Goldiș, un președinte nou, a cărui personalitate trebuie să se resimtă în viața ei.

Pentru a judeca bine locul și rostul unei instituțiuni în structura complexă a vieții unui neam, nu trebuie să uităm, că această viață, cu toată bogăția ei de puteri, energii, tendințe și probleme infinite de varii, se desfășoară în patru câmpuri de activitate: pe terenul *religios, cultural, politic și economic*. Fiecare din acestea își are liniile sale de graniță, probleme și metode proprii, fiind, în aceeași vreme, unite prin același fond sufletesc al neamului, din care izvoresc și asupra căruia reacționează în chip firesc. Instituțiunile înghesbate pentru promovarea binelui comun se alcătuiesc, cu un program anumit, în hotarele unuia din aceste terene, fixându-și pentru manifestațiile celorlalte o linie de conduită potrivită intereselor sale. — Din acest punct de vedere trebuie deci privită și viața Astei din ultimul an.

„Astra” a rămas credincioasă programului său *cultural*. Schimbarea statutelor n'a modificat câmpul de activitate tradițional, nici metodele. Deși alipirea la tradiție este una din forțele ei, totuși cred că s'ar impune, în vremile noi, pe cari le trăim, o direcție nouă. „Astra” a fost croită largă și elastică pentruca să poată îmbrățișa toate manifestațiile și energiile de cultură națională a unui neam îndușmănit cu statul, scos din universități și academii. Astăzi, slavă domnului, sunt multe instituțiuni, cari au chemarea de-a împlini, mai bine și mai ușor, o parte din problemele pe cari în alte vremuri a fost nevoită să le îmbrățișeze „Asociațiunea”. Azi întreg rostul și toată puterea „Asociațiunii” trebuie să fie: *ridicarea prin cultură a țaranului român*. Din vorbele pe cari le-a spus în repeșite rânduri, s'ar părea că aceasta este și părerea dlui Goldiș. Dar atunci: de ce nu se scoate în locul „Transilvaniei” de azi, care nu are un program precisat și nici termene de

apariție, o revistă ori o bibliotecă lunară pentru popor, care apoi să se împartă membrilor *gratuit*. Ar fi singurul mijloc de-a putea înscrie mii de țărani la Asociațiune. — Și de ce se păstrează împărșirile în secții, cu membri corespondenți etc., de parcă ar vrea și acum să țină locul „Academiei”, pe care, slavă Domnului, o avem?! — Și milioanele cheltuite pentru parada înfrățirilor culturale — o învoire adusă de dl Goldiș — oare nu ar fi mai bine întrebunțate direct pentru ridicarea țaranului prin carte și învățătură? Cu atât mai vărtos, că știm cum a reușit de ex. „înfrățirea” din București. „Ardelenii” s'au dus la București ca să-și asculte acolo conferențiarul propriu, doinele și corurile proprii — Bucureșteni au fost puțini de tot — și în schimb n'au găsit răgaz să vadă străduințele de cultură ale fraților de dincolo, concretizate în serbările dela Breaza și Vălenii!

Trebuie totuși constatat, că, în ogașiile vechi, s'a dezvoltat cu mare străduință o puternică muncă culturală, pentru care „Astra” merită recunoștința și sprijinul tuturor, și în special al statului.

In trecut Astra nu a făcut *politică*! Nici nu putea face. A servit însă indirect, întărind cultura națională, mult mai bine politica sănătoasă naționalistă, decât dacă s'ar fi lăsat ademenită de mirajul politicei militante, oricât de idealistă și curată a fost aceasta în acele vremuri. Azi, mai mult decât atunci, Asociațiunea trebuie să aibă lozincă: „cât mai departe de mocirla politică!” Dl. Goldiș este de aceeași părere. Adunarea dela Arad a dovedit însă contrarul. Se zvonise încă înainte, că la Arad se vor produce momente și „lovituri” politice. De fapt partidul averescan s'a prezentat în număr mai complet decât la propriul congres — până și d. Trancu-Iași a căpătat subit o deosebită dragoste față de Astra — și d. Iorga are dreptate să constate că „momentele adunării au fost două: când amicii dlui Goga au aplaudat întâlnirea sa cu d. Goldiș, reclamat de averescani, și când generalul Domășneanu a somat pe d. Goldiș să nu se desfacă din disciplina partidului național”. O adunare a Astei la care se țin conventicole în toate cafelele, în slujba demonului politic denotă, fără îndoială, o deviere dela țintă, pe care d. Iorga cu tot dreptul o infierează ca „decădere”. („Neamul Rom.” No. 260).

Dar pe cetitorii acestei gazete îi interesează deosebit ținuta nouă a Asociațiunii în

domeniul *religios-confesional*. Asociațiunea s'a înființat și a trăit prin munca frățească și colaborarea neturburată a fiilor celor două confesiuni naționale. Conducerea înțeleaptă și păstrarea sfântă a unor tradiții cuminți cari impuneau, în interesul păcii, desăvârșita paritate a celor două confesiuni la Astra, au meritul de a fi dat neamului pilda edificatoare a înfrățirii în munca pentru neam a vlădicilor și preoților uniți și ortodocși.

Dl Goldiș a fost ales, anul trecut, împotriva acestei tradiții. Trebuia să se aleagă atunci președinte unit. Dar nu e vina dânsului dacă a fost ales, și încă în aplauzele comune ale uniților și ortodocșilor. Atitudinea noastră față de această alegere s'a fixat atunci, tot la acest loc.

Datoria dlui Goldiș ar fi fost însă să grijască cu și mai multă sfințenie de păstrarea tradițiilor bune și să nu lase Astra să alunece pe cărările noroioase ale certelor confesionale. — Nu știm ce străduinți a depus în direcția aceasta, dar constatăm că nu a reușit. Întâiu, din motive de harță confesională susținută de P. S. Sa mitropolitul Sibiiului, Astra a trebuit să-și piardă pe destoinicul secretar I. Georgescu, „care timp de 3½ ani a adus bune servicii instituției”, cum spune raportul comitetului către adunarea generală și a cărui lipsă se simte și azi. Ajunge să mai spunem, că la adunarea din Arad trebuiau să se aleagă trei membri noi în comitet: doi uniți și unul ortodox potrivit principiului parității. S'a ales chiar întors: doi ortodocși și un unit, așa că azi nu mai există paritate confesională la conducerea „Astei”.

D. Goldiș va invoca poate, pentru a arăta bunele raporturi confesionale dela Astra, prezența mitropolitului Blajului la Arad și primirea caldă ce i-s'a făcut. La ori-ce caz, — dacă invitațiile stăruitoare ce i-s'au făcut nu au avut și un gând rezervat de natură politică, cum pretind unii, — Aradul s'a cinstit pe sine făcând o bună primire unui om de talia mitropolitului Dr. Vasile Suciu. Dar aceasta nu schimbă de loc semnificația faptelor, cari dovedesc, că în Asociațiune ajunge stăpân duhul de învrăjbire al Preasfințitului dela Sibiiu. Și este foarte firesc că, dacă va rămâne stăpân acest duh, noi uniții să tragem concluziile cari se impun, părăsind de bună voie și în forme legale o instituție, care vrea să ne debarce pe neobservate. Aceasta și cu primajdia de-a atrage după noi potopul. Viitoarea adunare generală poate să aducă surprize în direcția aceasta.

In anul din urmă Astra a lunecat pe un povârniș, și în materie politică, și confesională, care poate să fie fatal. Nu o dorim. De aceea am ținut să spunem aceste lucruri neplăcute, deschis și pe față!

□ □

Un răspuns

— Pentru „Țara Noastră“ și „Hodoșul“ ei. —

Cunoscând înălțimea dela care vorbește de obicei revista săptămânală a dlui Goga, cititorii noștri vor rămânea desigur surprinși, amintindu-le, că ultimul număr al acestui oracol politico-literar dela Cluj are două pagini întregi pe marginea articolului nostru „Frământări politice“ din numărul 44 dela 1 Noemvrie c.

Di Hodoș, — redactorul numitei reviste și credinciosul „purtător de arme“ ale poetului, care în arena politicii românești a descoperit adevărate „mori de vânt“, vrednice de-a fi eternizate de condeiul unui Cervantes —, supărat, se vede, pentru observările ce ne-am permis (!) față de atitudinea revistei sale și chiar a marelui ei patron dela Ciucea, se milostivește a ne da puțină atenție. Firește nu o face pentru a discuta — vorba dsale — „o simplă opinie provincială (!) a... unui ireductibil aderent al dlui Iuliu Maniu“, ale cărui „exerciții stilistice“ n'ar putea să-l oprească „mai mult de două minute“, ci pentru că scriitorul acestor șire a avut, chipurile, „îndrăzneala“ de-a prezenta asupra frământărilor la ordinea zilei „un adevărat mesaj confesional“ (sublinierea este a dlui H.)... cași cum s'ar face purtătorul de cuvânt al unui milion și jumătate de suflete“.

Se repetă apoi — cu o stăruință vrednică de o cauză mai bună — părerile pe cari d. Hodoș și patronii săi le au față de „năpasta conducerii nepricepute“ din partidul național și cu toate că, afirmative, „toată lumea“ cunoaște „refrenele vesele din cupletele teatrului Cărăbuș“ referitoare la „priceputa îndrumare a dlor Vaida și Maniu“, se așează de nou cunoscutul cântec de flașnetă“, cu pertractările, cu încoronarea, cu regionalismul, și cu toate celelalte păcate politice, „cari au infundat“, spune sentențios d. Hodoș, partidul național într'o viroagă pustie, de unde, fără doar și poate, nu va mai fi salvare“. Toate acestea pentru a ne face să înțelegem și noi, bieții „provinciali“, că aceste „realități“ (?), cari incontestabil sunt „politice“, nu „bisericești“ — cum, chipurile, ni-s'ar părea nouă —, au hotărît pe dd. dela Sibiu „să ia din mâna slabă a unui președinte catastrofal frânele propriului lor destin“. Cât privește, în sfârșit, *chestiunea parității confesionale*, care ne dă de gândit, d. H. ne asigură — bătându-ne condescendent pe umeri —, că nime nu vrea să atingă interesele bisericii unite și că, în definitiv, „mai sunt și alte partide politice în Ardeal, în rândurile prime ale cărora se găsesc frunțași ai bisericii unite, și nimeni nu s'a gândit acolo să tulbure un principiu normal al liniștitei conviețuirii“.

Cam acesta e mersul de idei al dlui Hodoș, căruia, fie-ne permis să-i opunem, foarte pe scurt, următoarele reflexii.

1. Cu tot ascendentul atmosferei de „capitală“, în care se găsește d. Hodoș și soții, situația bisericii noastre — vor admite-o probabil cu toții — se poate cunoaște ceva mai bine de aici din „provincie“ decât dela Cluj, ori chiar dela Ciucea. Iar dacă este așa, avem poate mai multă cădere de-a ne pronunța asupra chestiunilor cari ating această biserică decât d. Hodoș bunăoară și chiar — o spunem cu toată modestia — decât toți „frunțași uniți“ cari se găsesc în „primele rânduri“ ale partidului dlui Goga.

2. Dacă oamenii de seamă ai bisericii unite au rămas, cum spuneam, în marea lor majoritate, credincioși partidului național, deocamdata cel puțin singurul partid de seamă în Ardeal, este, *între altele*, și pentru principiul „deplinei parități confesionale“ garantat prin adunarea națională dela Alba-Iulia, care — ori-

ce ar crede și spune d. H. — cumpănește ceva mai mult decât garanța „liniștitei conviețuirii“ (?), pe care ni-o îmbie ilustra sa personalitate, dublată de „frunțași“ uniți din „primele rânduri“ ale unui partid, la noi aproape inexistent.

3. Suntem și noi de părerea, că proiectata sciziune, ori — cum le numeam noi, mai corect, — „frământările“ din partidul național nu au ca *principal* mobil chestiuni de ordin confesional, dar — și aici îl rugăm pe d. H. să fie dsă de aceeași părere cu noi — e mai presus de orice discuție, că o bună parte dintre „cei 28“ dela Sibiu au avut și au imprudența, onorată în largă măsură de revista Dsale, de-a arunca aceste chestiuni pe planul întâiu, exploatându-le cu vârf și îndesat, pe întreagă linia.

4. Rostul articolului nostru „Frământări politice“ nu a fost — și desfidem pe oricine să ne dovedească contrarul — de-a sări în apărarea partidului național și cu atât mai puțin de-a căuta să ne dovedim „aderenți ireductibili“ ai dlui Iuliu Maniu, ci chiar dimpotrivă, a ținut să arete dlui Maniu că, *cu toată tradiția ce ne leagă de acest partid*, în momentul când rancuna confesională a cutărui „Lupaș“ ar isbuti să pună acolo în joc interesele bisericii noastre, n'am mai putea sta un singur moment la îndoială, pentru a căuta o orientare politică în altă parte. Este prin urmare o grosolană necuviință, care nu ne poate atinge, a spune, că subsemnatul „nu se va mișca din comitetul de o sută nici atunci când în faimosul comitet vor rămânea tocmai șapte“. Legăturile noastre cu d. Maniu, și cu partidul pe care-l conduce sunt ceva mai slabe și puțin de altă natură, decât acelea, pe cari Sancho Pansa le-a avut cu nemuritorul erou Don Quijote.

Dr. Alexandru Rusu.

Revistă bisericească.

Ca două momente însemnate *din domeniul diplomației papale* înregistrăm, că sediul nunțiatului german se va muta în curând dela München la Berlin, urmând ca Vaticanul să fie reprezentat direct pe lângă guvernul central al republicei, iar legațiunea polonă de pe lângă Vatican va fi ridicată la rangul de ambasadă, căreia îi va corespunde în Varșovia o nunțiatură de clasa I.

In chestia concordatului, care turbură atât de mult odihna unor căpetenii ortodoxe, citim mai nou următoarele lămuriri date de un personaj politic în curent cu mersul tratativelor: „Nu este exact, că ar fi survenit noi dificultăți și că înțelegerea între cele două biserici (?) ar fi compromisă. Dar, evident e vorba de o problemă foarte delicată, și e logic să se ceară precizuni de o parte și de alta... Ele întârziază o înțelegere definitivă. Bunăvoința ce se manifestă de ambele părți, va face însă, că concordatul tot se va încheia în cele din urmă. Di C. Banu, care conduce tratativele, va mai rămânea câțva timp în țară, până când se vor lămurii toate litigiile“.

Am mai amintit în aceste coloane de *neînțelegerile ivite între Sf. Scaun și noul guvern francez*. Înregistrăm deci după ziarul „Matin“ și versiunea mai nouă, că guvernul francez nu are intenția să rupă toate relațiunile cu Vaticanul, ci, după rechemarea ambasadorului, vrea să lase la Vatican un observator oficios, și în acest caz Sf. Scaun ar urma să facă un aranjament similar pentru Paris.

Gazetele capitalei au publicat săptămâna trecută următoarea informație, care nu știm să se fi confirmat: „*Episcopia latină din Oradea*

mare a fost desființată printr'o dispoziție a Papei. — Se știe, că în urma unirii Ardealului cu România, granița a despărțit în două vechea episcopie a Orăzii mari, așa că rămăseseră foarte puțini credincioși în partea României. Prin desființare se pune acum capăt unei serii de intervenții și intrigi (?), făcute pe tema menținerii acestei episcopii“.

Ziarul italian „Corriere dela Sera“ scrie cu data de 30 Octomvrie, că la reședința patriarhului sârb din Belgrad s'ar fi ținut de curând, în legătură cu vizita misiunii din Ierusalim, *un conciliu al chiriarhilor ortodocși*, la care ar fi participat și episcopi din Asia și chiar din America. Discuțiile s'ar fi urmat asupra transferării sediului patriarhatului ecumenic dela Constantinopol la Ierusalim, dându-se patriarhului acestei cetăți drepturi speciale, între cari și acela de a se numi „Papa bisericii ortodoxe“. Nu s'a ajuns însă, adaugă ziarul la nici un acord, fiindcă s'au ivit „dificultăți de natură teologică“. — Încercând această interesantă comunicare, nu ne putem suprima gândul exprimat atât de plastic din partea lui Eminescu: „Nu învie morții, e'nzadar copile!“

În legătură cu *alegerea noului mitropolit al Bucovinei*, făcută fără respectarea autonomiei pe care o are biserica ortodoxă de acolo, d. N. Iorga scrie în numărul dela 13 Noemvrie al „Neamului“ său următoarele: „Sprijinindu-l (pe pâr. Cotlarciuc, despre care spune că are împărțășirea necesară „cu spiritul cultural al Apusului“), guvernul liberal se desparte pentru moment de o tradiție anticulturală, care l-a făcut să impuie altor dieceze niște prelați cari n'aveau alte documente de trecut decât un atestat seminarial și un act de divorț (!) și dintre care este unul a cărui trivialitate coltoasă (!!) revoltă o eparhie întreagă“.

Terminându-se lucrările preliminare referitoare la noua organizație a bisericii ortodoxe, în cursul cărora asupra alegerii ierarhilor nu s'a putut cădea de acord, *sesiunea ordinară de toamnă a sf. Sinod* dela București a fost convocată pe ziua de 17 Noemvrie c. — Se va vedea acum dacă Sinodul va putea să facă el o pace între punctul de vedere bisericesc și cel al guvernului și mai ales, dacă va putea să-și impună părerile sale.

Săptămâna politică.

După o vacanță parlamentară de aproape o săptămână motivată cu sărbătoarea sf. Arhangheli și cu festivitățile unirii dela Cernăuți, *parlamentul și-a reluat activitatea* Joia trecută, continuând, în ambele Case, discuția asupra Mesajului, care se apropie de sfârșit. Pe la 20 Noemvrie e vorba să fie depus proiectul de buget, a cărui votare va trebui să se facă, afirmative, într'un tempo mai forțat decum a fost cazul cu discuția asupra mesajului.

— În ședința dela 6 Noemvrie a Camerii, întreagă opoziția s'a găsit alături într'o singură tabără pe *chestia pașapoartelor*, asupra cărora s'au făcut nu mai puțin decât trei interpelări, desvelind în fața țării una din cele mai condamnabile acțiuni, patronate de actualul regim. Guvernul a avut o zi grea și aceasta între altele și pentru motivul, că prim-ministrul Brătianu, care deține și portofoliul internelor, în a cărui resort intră și pașapoartele, a ținut să nu se prezinte la Cameră, lăsând întreagă răspunderea asupra dlui Tătărascu, pe care opoziția a refuzat să-l asculte. Chesta nici pe departe nu este deci terminată și ea va mai face încă multe zile fripte guvernului.

— Exploatând această urită chestiune, o poziția a continuat cu *adunările de orientare a alegătorilor*. O mare întrunire a ținut Dumineca trecută partidul național la Mizil, iar aderenții dlui Iorga s'au dus să lămurească opinia publică a Cernăuților. Este o deschisă campanie de răsturnare, care se va urma cu tot mai multă putere.

— Mai puțin sgomotos, *partidul poporului afirmă că succesiunea la guvern îi este asigurată*, și de aceea căuta mai curând favoarea liberalilor, încercând a forța sciziunea goldișiană. O bună gartă a statului său major, în frunte cu dd. Goga și Trancu-Iași, s'a înfiintat deci la serbările Astei dela Arad, unde urma să se dea lovitură. Aceasta însă nu s'a produs și astfel Aradul nu le-a adus bucuriile așteptate, ci doar mângâierea, că peste o lună o să fie mai bine.

— Se vede deci, că *frământările din partidul național* s'au mai potolit. Dl Maniu ar fi asigurat, afirmative, pe dd. dela Sibiu, că cu excepțiunea triumviratului, care s'ar împotrivi statutelor, le încuviințează toate dorințele. Ar fi deci vorba și de chestiunile de ordin confesional, satisfacerea cărora în sens ortodox ar putea provoca nemulțumiri foarte grave între partizanii uniți. Dar deocamdată lucrurile sunt numai în stadiul tratativelor și sperăm că se va găsi un aranjament onorabil, care să restabilească liniștea tulburată a partidului.

— Dintre evenimentele politice externe primează *alegera președintelui Statelor Unite*, ridicând în fruntea mării republici americane pe d. Coolidge, pentru care au votat 18 milioane cetățeni, față de circa 8 milioane câte s'au pronunțat pentru generalul Dawes, ales de vicepreședinte, și abia 4 milioane grupate în jurul lui La Follette.

— *Săptămâna din urmă* ne-a adus un guvern și în Iugoslavia. Este un nou guvern format de bătrânul Pașici din 12 radicali și 4 democrați disidenți, cu menirea expresă de-a face noi alegeri, de pe urma cărora se speră o ameliorare a diferendului cu reprezentanții Croației.

— O grevă generală dela Căile ferate din Austria, a silit guvernul Seipel să demisioneze, dar lucrurile s'au aranjat, și cu formarea noului guvern a fost încredințat tot Seipel, afirmative singurul, om care poate să ducă la bun sfârșit asanarea republicii austriace.

— *În Germania se pregătesc noi alegeri parlamentare*. Propaganda electorală a și început deabinele și lumea privește cu mult interes la rezultatele, cari pot să aducă și aici surprinderi din cele mai mari.

Știri mărunte.

PENTRU RESTANȚIERI. Intrând în al patrulea cvartal, invităm stăruitor pe toți abonenții, cari sunt încă în restanță cu plățile abonamentului, să binevoiască a ne trimite datoria cât mai fără întârziere, pentruca și noi să ne putem achita față de creditori.

Serbătorirea unirii Bucovinei. Marția trecută, la 11 Noemvrie, aniversara a șasa a reunirii Bucovinei cu patria mamă, s'au ținut la Cernăuți mari serbări, în cursul cărora s'a desvelit, în piața principală a orașului un frumos monument al unirii. Serbările au fost onorate de prezența Suveranilor și a unui mare număr de miniștri în frunte cu premierul Brătianu. La sfârșitul cuvântării sale rostite cu acest prilej, M. Sa Regele a ținut să spună și cuvintele următoare, a căror semnificație nu poate scăpa nimănui: »Cu deosebită dragoste am venit împreună cu regina și cu principii moșteni-

tori spre a ne bucura cu toții de acest ceas solemn și în acelaș timp să ne plecăm sufletele către Atotputernicul și să-l rugăm să ne însuflească duhul păcii, îndepărtând dintre noi orice pismă și neunire și întărindu-ne în munca cea sănătoasă cu dreptate pentru binele obștesc și înălțarea patriei». — Din Blaj a participat la serbări o trupă de cercetași sub conducerea comandantului lor Dr. Coriolan Suci, profesor secundar.

Locale. Măine, Dumineca săptămânei a noua după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Nicolae Popp, profesor la școala normală, iar Vinerea viitoare, la Intrarea în biserică, pâr. canonic Iacob Popa, prepozitul capitular.

— Din programul unui turneu al mandolinistului Simicel, care va începe mâine la Dej, reținem că d. Simicel va da un concert și la Blaj și anume Duminecă, în 30 Noemvrie.

— Pe cât aflăm ziua de 1 Decemvrie, aniversara Unirii, se va prăznui din partea școlilor noastre și anul acesta cu solemnitatea obișnuită.

Un mareșal român. Gazetele dau ca sigur, că generalul Prezan va fi ridicat în curând, pentru meritele sale din cursul războiului la rangul de mareșal al armatei române, fiind numit deodată și vicepreședinte al Consiliului superior al apărării naționale. — Este după părerea tuturor o distincție din cele mai binemeritate.

Din statistica pașapoartelor. În legătură cu faimoasa panamauă a pașapoartelor, nu va fi credem fără interes să reținem din buletinul ministerului muncii de pe prima jumătate a anului 1924 următoarele date statistice referitoare la emigrări: Pașapoarte au solicitat cu totul 16,920, din cari s'au aprobat 15,543. Din acestea cele mai multe (12,223) s'au dat pentru Transilvania, urmează apoi Bucovina cu 1780, Basarabia cu 1005 și vechiul regat cu abia 535 pașapoarte. După etate au emigrat 4233 sub 18 ani, 3700 până la 24 ani, 3363 până la 40 ani, 2032 până la 60 ani, iar restul peste 60 ani. Între aceștia din urmă prevalează femeile, în colo au majoritate bărbații. După profesiune cel mai mare număr îl au muncitorii agricoli. În ce privește în sfârșit țara de emigrare, cei mai mulți (8440) au plecat în Statele unite ale Americii.

Pentru Institutul Recunoștinței, ale cărui ziduri vor ajunge în timp de cel mult două săptămâni sub coperiș, s'au mai scris pe lista »Neamului nostru« din Baia-mare următoarele contribuiri: Dr. N. Darabant, avocat 1000 Lei; Dr. B. Rusu, notar public, 1000; T. German, paroh, Tireanu 500; I. Soran, paroh Istrău 500; M. Pop, paroh Sânmiclăuș, 500 și Biserica unită din Săsari 500 Lei.

† **Pâr. Ioan Mieu,** parohul nostru din Sevestreni (arhideceză), s'a stins la 23 Octomvrie c. în anul 72 al vieții și 47 al preoției sale cinștite. — Odihnească în pace!

† **Ionel Câmpăanu,** absolvent de teologie și profesor, fiul protopopului nostru dela Târgu-Murăș, căruia și pe această cale îi transmitem condoleanțele noastre, s'a stins la casa părintească în 6 Noemvrie, fiind în anul 34 al vieții. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Văd. Amalia Crișan n. Maior,** soție a fostului protopop al Pogăcele, nepoată de frate a marelui istoric Petru Maior, s'a stins la 15 Octomvrie în anul 78 al etății. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Văd. Maria Pop născ. Moldovan,** preoteasa fostului preot Nicolae Pop, s'a stins la 28 Septemvrie în anul 83 al etății. O deplâng număratoase rudeni. — Odihnească în pace!

Cărți și reviste.

Ioan Agârbiceanu, ÎN CLASA CULTA. Povestiri. Ediția II revăzută. București („Cartea Românească”). 1924. Prețul 30 Lei.

Dr. Alexandru Nicolescu, DUMNEZEU ÎN NATURĂ. Lugoj 1923. Prețul?

Apărută încă în cursul anului trecut, cartea aceasta a Preasfințitului dela Lugoj, apărută ca Nr. 1 al „Bibliotecii pentru clasa cultă”, este o splendidă apologie a concepției theiste cu deosebită considerare la curentul materialist, care — într-o formă mai subțiată, ce-i drept, stăpânește încă pe atâția dintre intelectualii noștri. O salutăm cu sinceră bucurie, ca pe o rândunică vestitoare de o mândră primăvară sufletească și dorim din tot sufletul ca lucrările de această natură ale Preasfinției Sale să îmbogățească tot mai des săraca noastră literatură apologetică.

A. Vlahuță, DIN TRECUTUL NOSTRU, cu ilustrații de Stoica. București („Cartea Românească”) 1924. Prețul 45 Lei.

Sfânta Evanghelle a Domnului nostru Isus Hristos dela Luca, tradusă din latinește de P. B. Vineri. Hălăucești 1924. Prețul 8 Lei.

Ca numărul 11 al „Bibliotecii populare catolice”, din editura părinților franciscani ai provinciei moldovenești, această broșură ne dă a treia evanghelle a Domnului într-o bună românească, și adnotată într'un chip potrivit pentru a putea fi pusă chiar și în mâna credincioșilor fără carte prea multă. În lipsa unei ediții complete, care nu înțelegem pentru ce mai întârzie, evanghellele dela Hălăucești — pot aduce cele mai bune servicii. Le recomandăm deci cu toată căldura.

Augustin Popa, BIBLIA COPIILOR cu chipuri. Carte de școală pentru cl. III și IV primară. Blaj 1924. Prețul 16 Lei.

Un excelent manual de religie pentru școlile primare și un minunat început de-a pune în mâna copiilor cărți cari și din punct de vedere artistic să corespundă tuturor cerințelor pedagogiei moderne.

Dr. George Fireza, SFINȚII PĂRINȚI. Ce spun ei despre Papa? Lugoj 1924. Prețul?

Este o nouă broșură din seria celor ce apar la Lugoj în biblioteca „Să fie lumină!”, care cu toate greutatețile sporește într'una tipăriturile atât de folositoare în lupta ce trebuie s'o dea mai nou biserica noastră. Ni-se dau în ea, pe 73 pagini mici, cu un tipar și într'o limbă bună, mărturiile clasice ale părinților răsăriteni referitoare la urmașul sfântului Petru. Cel ce ar putea-o răspândi cu miile între credincioșii noștri, ar face o foarte însemnată operă de consolidare a bisericii noastre.

Lucreția Petrescu, PĂCATUL. Dramă în trei acte și un prolog. București („Cartea Românească”) 1924. Prețul 15 Lei.

O nouă piesă de teatru apreciată în chipul cel mai elogiios de academicianul Brătescu-Voinești, care-i scrie o prefață. A avut și pe scenă un succes remarcabil.

Cultura Creștină, Anul XIII Nr. 9—10 (Sept.—Oct.) Blaj. Prețul 24 Lei.

Lumina Creștinului. Revistă catolică lunară. An. V Nr. 10 (Octomvrie). Iași. Prețul 4 Lei.

Societatea de mâine. Revistă săptămânală. An. I Nr. 29. Cluj. Prețul 12 Lei.

Este o bună revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice, scrise de cei mai de seamă scriitori ai Ardealului. Din când în când aduce și studii referitoare la viața bisericească.

Biserica ortodoxă română. Revista sfântului Sinod. Anul 42. Nr. 9 (Septemvrie). București. Prețul 10 Lei.

Echos d'Orient. Anul 27. Nr. 35 (Iulie—Sept.) Cădi—Keni—Constantinopol.

Telefonul „Unirii”.

Dr. R. Cluj. Fiți liniștit, chestiunea pelerinajului român — la care au și început să se anune participanții — n'a adormit. Joia viitoare se va întruni, după cât știm, chiar aici la Blaj, comitetul provincial și pe urma acestei întruniri sperăm să putem spune în numărul proximal mai multe.

„Biserica și Școala”. Arad. Citind cele scrise de d. Ciuhandu în numărul Dv. dela 2 Noemvrie, Vă rugăm să comunicați acestui domn, că nu-i cunoaștem lucrările sistematice referitoare la biserica română și astfel nu am avut prilejul de-a ne fi putut ocupa de combaterea lor. Dacă ni-le va trimite, »ceace — ca să vorbim în terminii dsale — a omis, până aci», — »poate fi așteptat (=elvárhatja)» să analizăm puțin mai deaproape erudiția sa, care — judecând după ceace publică în presă — un poate fi tocmai din cale afară prea mare. Ea se poate aprecia de altfel foarte bine și din următoarea afirmație ridicolă, cuprinsă chiar în șirele de cari ne o-

cupăm: »După a noastră pricepere, catolicismul, de orice limbă și rit este o primejdie politică aproape tot atât de mare pentru țara și neamul românesc, ca tocmai (!) primejdia semitismului sub raport economic și moral». — Ceva mare este însă, ce-i drept, — și la temeiul unor atari afirmații, numai cât aceea nu se cheamă erudiție, ci cu totul altfel, ceva din care nu pot răsări lucrări »sistemice».

P. Sanislan. Ceeace am spus într'un »telefon« din Nr. 44 referitor la ziua de 9 Decembrie, are valoare și pentru ziua de sf. Gheorghe, precum și pentru toate celelalte zile — și nu-s puține —, ai căror sfinți diferă în calendarele celor două rituri. Această deosebire, care n'a fost și n'a putut fi eliminată prin unificarea calendarelor, va trebui deci explicată credincioșilor și atunci nu va putea nimeni să se simtă ispitit a face »scandal«.

C. Oradea mare. Manualele de cari întrebați au fost admise, în sfârșit, din partea ministerului și pe mai departe. Zilele acestea se va trimite un circular tuturor celor interesați, care va arăta toate amănuntele necesare pentru a scuti pe viitor pe oricine de mizeriile îndurate anul trecut.

M. Sibiu. Constatăm și noi, că »frații« dela Dvoastră s'au mai potolit, cunoscând însă vechiul proverb românesc cu »părul lupului«, nu prea putem crede într'o cumintire mai durabilă. Să mai așteptăm deci cu concluziile!

F. Ineu. Am primit suma trimisă, din care, având o restanță de 50 Lei pe anul 1923, numai 10 Lei au trecut în abonamentul anului curent. Adresa am schimbat-o.

B. Orlat. Am trimis regulat toți numerii, așa că vina trebuie să o căutați în altă parte. Nrii lipsă i-am trimis din nou.

P. Apa, și Of. paroh. Zorlențul mare. Achitat până la 31. XII. 1924.

Cu inimă înfrântă de durere și cuprinși de o jale fără margini, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, că iubitul nostru fiu

IONEL

după o boală grea și îndelungată a trecut la cele veșnice în ziua de 27 Oct. a. c. fiind în al 15-lea an al etății și elev de cl. IV la liceul »S. Bărnuțiu« din Șimleul-Silvaniei.

Fie-i țărâna ușoară!

Elcin, la 29 Octomvrie 1924.

Familia Florian
preot.

(116) 1-1

CLOPOTE

Și obiecte bisericesti fără bani,

garantate
pentru 0 ani

găsiți numai la:
prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 51-52

Furnizorii Curții Regale și al sfințelor
mitropolii, episcopii și biserici din Ro-

mania întregă.

Casă de vânzare

cu prăvălie și etaj în centrul orașului

BLAJ str. T. Cipariu Nr. 26.

Informațiuni I. TILEA Cluj str. Regele
Ferdinand 93. (130) 2-3.

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A.

CLUJ, STRADA REG. MARIA Nr. 3.

:: SECȚIA CEREALE ::

Cumpără pe lângă prețul cel mai convenabil semințe de trifoi și luțernă. Rugăm pe proprietari respective producători de astfel de semințe, ca să ne ofere acestea, trimițându-ne proba și dicându-ne cantitatea de care dispune precum și prețul ce dorește a-l obține.

Acelor producători cari ne vor vinde nouă produsele lor în semințe de trifoi și luțernă, ne obligăm a-le decuscita (elibera de mătase) 10 % din cantitatea vândută nouă, spre a însemîna semințe curățite. Curățirea o vom face cu cele mai moderne mașini.

(95) 6-13

Preșime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(33) 1-20

Cărți de școală primară.

Dela Librăria Seminarială din Blaj se pot comanda următoarele cărți de școală primară cari cu toată scumpetea de azi nu li-a crescut prețurile, rămânând la cele vechi:

„UNIREA“

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM ȘI GUTTA

BROSURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CĂSĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

ROYAL MAIL LINE

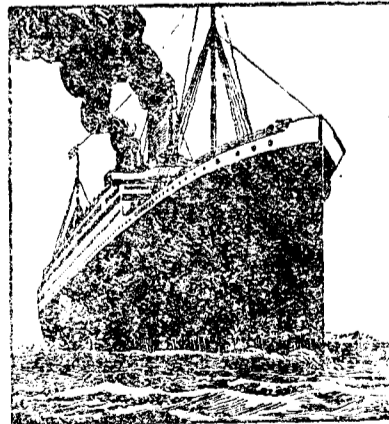
— LONDRA —

PACIFIC LINE LIVERPOOL

Comunicație sistematică cu vapoare de primul rang

Din porturile:

Hamburg
Southampton
Cherbourg
Liverpool
La Rochelle-
Palice

Spre:

Amer. de nord
Canada
Brazilia
Argentina
Cuba, Peru
Chile, Mexico

Mansarde și cabine de clasa treia cu 2, 4 și 6 paturi; întreținere și serviciu de primul rang.

Pentru bilete să ne adresăm agenției principale:

„COMPANIA TRANZIT“

București, Calea Griviței 153, pre cum și filialelor ei:

Tranzit Timișoara, Hotel Coroana

Tranzit Arad, str. Colonel Paulian 11.

(81) 4-6

Lloyd 1987: